

## RESUMÉ

### **Oldřich Králík in academic folklore and detective novels**

The article is devoted to the characteristic of academic folklore as a folklore genre, supplemented by relevant examples of academic anecdotes and humorous life stories, humorous life stories concerning the personality of Professor Oldřich Králík, a literary scientist who worked in the years 1946–1975 at the Faculty of Philosophy of the Palacký University in Olomouc, Oldřich Králík as a masterpiece of Professor Ondřej Malík in the detective prose works of Václav Erben *Denár v dívčí dlani* (Denar in the Girl's Loof (1980) and *Poslední pád Mistra Materny* (The Last Fall of Actor Materna (1987), and mentioned detective novels and TV adaptation of *Denár v dívčí dlani* as a remarkable use of intertextuality and intermediality.

Keywords: academic folklore, humorous life stories,  
Oldřich Králík, detective novels

prof. PhDr. Jiří Fiala, CSc.  
Katedra bohemistiky  
Filozofická fakulta  
Univerzita Palackého v Olomouci  
Křížkovského 10  
771 80 Olomouc  
jiri.fiala@upol.cz

# OLDŘICH KRÁLÍK V AKADEMICKÉM FOLKLORU A V DETEKTIVKÁCH

JIŘÍ FIALA

1

Vážnost akademické sféry bývá odedávna odlehčována anekdotickými příběhy, jejichž hrdinové se rekrutují z vědců a současně vysokoškolských učitelů na jedné straně a studentů/studentek na druhé straně. Tyto příběhy (z folklorně žánrového hlediska humorky, resp. memoráty) se tradují stejně jako jiné folklorní útvary z generace na generaci, občas bývají i editovány. Například roku 2011 vydal prof. Dr. paed. habil. Günter Lehmann<sup>1</sup> ve vydavatelství Eulenspiegel Verlag antologii německého vysokoškolského humoru nazvanou *Keiner verlässt den Saal! Uni-Anekdoten* čítající 96 stran formátu 10,3 × 15,5 cm.<sup>2</sup>

Za 69 polských zlotých lze získat již 3. vydání (ve vydavatelství POLIHYMNIA) publikace prof. dr. habil. Romana Tokarczyka<sup>3</sup> nazvané *Antologia anekdoty akademickiej*. Prvně vyšla Tokarczykova obsáhlá antologie o 432 stranách formátu 17,6 × 25 cm, opatřená aliterovaným titulem, v roce 2006.

Pokusíme se nicméně penetrovat jiné zdroje, internet nevyjímaje, a představíme několik málo historek z vysokoškolských anekdotářů. Bylo by možné tyto anekdoty, náležející žánrově k urbánnímu neboli městskému folkloru, různě třídit, například podle jednotlivých vysokých škol a jejich fakult (ty někdy bývají uváděny jako místo, kde se tyto historky zaručeně odehrály),<sup>4</sup> nebo podle vysokoškolských pedagogů, s jejichž jmény bývají tyto narativy spojovány (podobně jako v případech anekdot o proslulých umělcích či politikách); specifickým podtypem vysokoškolských anekdot jsou studentské memoráty z vysokoškolských zkoušek, vzato statisticky nejvíce frekventované. Rozhodně jsou ale zajímavější vysokoškolské anekdoty samé nežli jejich typologie.

- Tak např. na univerzitě v Mohuči (ale také v Bochumi) se koná zkouška z experimentální fyziky. Kandidát čeká za dveřmi místnosti, v níž se zkouška odehrává, profesor fyziky sedí v dotyčné místnosti u psacího

/1/ Nar. 1939, srov. „Günther Lehman“; *Wikipedia, Die freie Enzyklopädie*. [https://de.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCnter\\_Lehmann](https://de.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCnter_Lehmann) [přístup 9. 9. 2018].

/2/ Antologii lze zakoupit prostřednictvím internetu za 9,95 € a 3 € poštovného (nabízejí se i levnější antikvární exempláře).

/3/ Nar. 1943, srov. „Roman Tokarczyk“; *Wikipedia, Wolna encyklopedia*. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Roman\\_Tokarczyk](https://pl.wikipedia.org/wiki/Roman_Tokarczyk) [přístup 9. 9. 2018].

/4/ Zvláště frekventovány jsou anekdotické historky z lékařských fakult a fakultních nemocnic – za všechny uvedme edici Milana Slavětinského, profesora sociálního lékařství na Lékařské fakultě v Olomouci, *Olomoucký Aeskulap se usmívá* (Olomouc: Danal 2001).

stolu, slunce svítí oknem a na parapetu okna stojí láhev ze zeleného skla naplněná vodou. Profesor vezme láhev, otočí ji o 180 stupňů, načež pozve studenta ke zkoušce. Student je vyzván, aby ohmatal láhev a sdělil zkoušejícímu, na které straně je láhev teplejší. Ke studentovu velkému překvapení byla láhev teplejší na straně odvrácené od slunce. Examinátor nato požádal studenta, aby zjištěný úkaz vysvětlil, a ten začal blekotat cosi o tom, že voda působí jako čočka a soustředila světlo na opačné straně láhve – ale nato zkoušený sám o svém výkladu zapochyboval. Vzápětí se student od profesora dozvěděl, že u zkoušky propadl, neboť nedokázal přijít na to nejprostší řešení: že láhev byla před studentovým vstupem do místnosti otočena. Obdržel navíc radu, aby se při opakování zkoušky více spoléhal na svůj zdravý lidský rozum.

- Zkouškové období na lékařské fakultě. Ze zkušební místnosti vychází smutný student a vzápětí ho obklopí jeho kolegové a kolegyně.  
„Tak co, prošels?“  
„Vyletěl jsem.“  
„A proč?“  
„Ale, dostal jsem takovou pitomou otázku.“  
„Jakou otázku?“  
„Co je třeba mít, aby se mohl udělat klystýr.“  
„A cos odpověděl?“  
„Prdel.“
- Během vysokoškolského působení Alberta Einsteina byl proslulý fyzik vedením fakulty dotazován, jaké otázky předloží svým studentům při zkouškách.  
„Otázky budou stejné jako v loňském roce,“ odpověděl Einstein.  
„Ale, pane profesore, to by přece bylo pro studenty značné usnadnění zkoušek!“  
„Nic takového – otázky sice budou stejné, ale správné odpovědi jsou letos zcela odlišné, nežli tomu bylo loni.“
- Také následující historka z Jagellonské univerzity v Krakově se týká zkoušky, tentokrát z chemie. Měli se jí podrobit čtyři velmi dobří studenti, kteří při všech dosavadních zkouškách získávali nejvyšší počty bodů, a tak si se zkouškou, jež se měla konat v pondělí od osmé hodiny ranní, nedělali starosti. Rozhodli se, že stráví víkend u kolegů na Univerzitě Adama Mickiewicze v Poznani, a opili se při společné zábavě tak, že v neděli odpoledne tvrdě usnuli a vzbudili se teprve v pondělí kolem poledne. Ke zkoušce se ovšem nestihli dostat, a tak namluvili examinatorovi, že o víkendu jeli za kolegy z poznaňské univerzity, aby si s nimi vyměnili zkušenosti a prohloubili svoje vědomosti, při zpáteční cestě au-

tomobilem píchli kolo, náhradní kolo neměli a dlouho nemohli sehnat někoho, kdo by jim pomohl. Proto přijeli do Krakova až v pondělí po poledni. Profesor vzal tuto informaci na vědomí a konstatoval: „No dobrá, tak přijďte ke zkoušce zítra ráno.“ Studenti, sami se sebou spokojení, jak se jim podařilo profesora obalamutit, ještě v noci něco nastudovali a v úterý ráno se dostavili ke zkoušce. Profesor posadil studenty po jednom do čtyř pracoven, uzamkl jejich dveře a asistenti rozdali zkoušeným písemné otázky. Celý test byl hodnocen 100 body, na první straně testu bylo zadání za 5 bodů, které všichni čtyři studenti bez námahy vyřešili. Na druhé straně testu byla jen jedna lapidární otázka za 95 bodů: „Které kolo?“

- Přednímu českému jazykovědci Bohuslavu Havránkovi, působícímu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, bylo sděleno, že jeho přednášky budou začínat o osmé hodině ranní. Učenec bryskně namítl: „V noci nepřednáším!“
- Nadměrná konzumace alkoholických nápojů jako charakteristický rys studentského života je vůbec častým námětem akademických humoresek. Stalo se, že otec jistého studenta se rozhodl zajet do univerzitního města a navštívit syna na koleji, aniž by svou návštěvu předem ohlásil, neboť usoudil, že tak svého potomka příjemně překvapí. Našel tedy jeho pokoj na koleji, klepe na dveře a táže se: „Bydlí tu Janek Kowalski?“ A rozespálý hlas zevnitř pokoje odpovídá: „Jo, polož ho před dveře!“

Z olomouckého akademického folkloru jsme zaznamenali dvě historky z „normalizačních let“:

- Profesor anorganické chemie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého Mečislav Kuraš trpěl k stáru značnou zapomnětlivostí. Stalo se, že byl pověřen zahájit celofakultní politické školení, na něž se dostavil sám ředitel Ústavu marxismu-leninismu František Lón.<sup>5</sup> Profesor Kuraš ukončil svůj zahajovací projev následovně: „A vítám mezi námi sódruha profesora Františka Lóna, ředitele Ústavu marxismu...“, zaražil se a začal do mikrofону mručet: „marxismu..., marxismu..., a čeho ještě sakra, já si nemožu vzpomenót, marxismu...“ Nějaká dobrá duše mu napověděla: „leninismu“ a Kuraš zajásal: „ja, richtik, leninismu!“ Rozlíčený Lón nato požádal Celozávodní výbor KSČ, aby si Kuraše předvolal a prověřil jeho politickou uvědomělost. Stalo se a Kuraš se bránil následovně: „Sódruzi, já už mám taková sklerózo, že už ani nevím, čeho je vzorec  $H_2SO_4$ !“

/5/ Několik studentských memorátů na téma Ústavu marxismu-leninismu na Univerzitě Palackého v Olomouci zveřejnili Měrka – Indrová 2011.

- Docent Ústavu marxismu-leninismu Univerzity Palackého v Olomouci Jiří Machalík byl postrachem olomouckých vysokoškoláků nejen svou neúprosností při zkouškách ze všech tří součástí tohoto učení, ale i svým vpravdě mefistofelským zjevem.<sup>6</sup> A tak se na zdi poutního kostela (nyní baziliky) Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku u Olomouce objevil tento nápis: DĚKUJI TI, PANENKO MARIE SVATOKOPECKÁ, ZA TO, ŽE JSEM UDĚLALA ZKOUŠKU Z VĚDECKÉHO ATEISMU U SOUDRUHA DOCENTA MACHALÍKA!

Dosti frekventovány jsou též akademické anekdoty erotické týkající se milostných pletek studentů a studentek, ale mnohem častěji nadstandardních mezilidských vztahů vysokoškolských pedagogů s jejich posluchačkami (jiné stavovsko-genderové kombinace jsou zcela výjimečné). Jak je ve folkloristickém výzkumu náležité, uvedeme příklad z našeho sběru:

- Docent X. Y. kvačil chodbou univerzitní budovy, když ho zadržela půvabná studentka otázkou: „Jste prosím pan docent X. Y.?“ Oslovený pedagog doznal svou identitu, a studentka pokračovala: „Pane docente, vy mě budete dnes zkoušet u státnic jako člen státní zkušební komise. Říkám vám rovnou, že nic neumím, ale zato umím být vděčná.“ Nato studentka zkoprněného docenta opustila a on ji opětovně ušel až při státní zkoušce. Kupodivu přece jen studentka něco málo uměla, zkoušku absolvovala s hodnocením D, a nepovažovala proto za nutné, aby svou vděčnost docentu X. Y. jakkoli projevila.

2

Po tomto uvedení do problematiky drobných prozaických žánrů akademického folkloru přistupujeme k prezentaci anekdotických příběhů souvisejících s působením prof. PhDr. Oldřicha Králíka, DrSc., od r. 1946 docenta a od r. 1966 profesora dějin české literatury na FF UP:

- Společně s Oldřichem Králíkem nastoupil na filozofické fakultě obnovené olomoucké univerzity v roce 1946 spisovatel Jaromír John, vlastním jménem PhDr. Bohumil Markalous, od roku 1948 zdejší profesor estetiky. V době, kdy se Oldřich Králík vedle bádání o díle Petra Bezruče, Ivana Olbrachta, Karla Čapka a dalších osobností moderní české literatury začal zabývat legendistickou tvorbou vznikající v počátcích české vzdělanosti, se konalo sympozium olomouckých filologů, hojně navštívené akademickými pracovníky i studenty nejen filologických kateder.

/6/ Srov. „Jiří Machalík“; *Wikipedie, otevřená encyklopedie*. [https://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD\\_Machal%C3%ADk](https://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Machal%C3%ADk) [přístup 9. 2. 2018].

Oldřich Králík hodlal na sympoziu vystoupit s přednáškou na téma české legendistiky. Dostavil se s mohutným štosem papírů, jenž si položil na řečnický pultík umístěný na katedře. Těsně u katedry stál první z řady posluchářenských stolků, za nějž usedl profesor Bohumil Markalous. Oldřich Králík začal přednášet, přičemž obracel jednotlivé listy z onoho štosu papírů. Za necelou půlhodinu se Králíkovi posluchači zcela ztratili ve stemmatech latinských legend o sv. Václavovi, sv. Vojtěchovi či sv. Ludmile, ale disciplinovaně naslouchali dále. Když ale Králíkova přednáška trvala již hodinu a štos dosud nepoužitých papírů na pultíku jakoby neubýval, vytáhl profesor Markalous, silný kuřák, z kapsy zapalovač, natáhl ruku k pultíku, škrtl zapalovačem a Králíkovy papíry podpálil. Vylekaný přednášející usiloval plácáním holýma rukama po hořících papírech uhasit hrozící požár, čímž byla přednáška ukončena.

- Za časů vedoucí úlohy dělnické třídy a jejího předvoje – Komunistické strany Československa, jakož i Revolučního odborového hnutí (ROH), se usnesly stranické a odborové orgány na Univerzitě Palacké, že je třeba podrobit kontrole pracovní morálku zaměstnanců univerzity, zejména ale jejich učitelů a vědeckých pracovníků. Osobní odpovědnost za tyto přepadové kontroly převzal předseda celozávodní organizace ROH, jímž byl vedoucí truhlářské dílny, umístěné v někdejší hospodářském dvoře kapitulního děkanství na Václavském náměstí (nyní po rekonstrukci součásti Arcidiecézního muzea Olomouc). A tak mistr truhlář obcházel jednotlivé pracovny, až dospěl ke dveřím pracovny profesora Oldřicha Králíka v přízemí zadního traktu filozofické fakulty. Zaklepal na dveře a vstrčil hlavu do pracovny. Králík si posunul brýle na čelo a zle se podíval na rušitele – ten se vyděsil, vycouval na chodbu, zavřel dveře a pak napsal do hlášení: „Profesor Králík nic nedělal. Seděl a četl si.“
- Do semináře české literatury 20. století vstoupil Oldřich Králík s jednou knihou v ruce – románem Ivana Olbrachta *Žalář nejtemnější*. V osazenstvu semináře se kupodivu našli takoví, kteří román četli a něco si z jeho obsahu zapamatovali. Králík započal svou literární analýzu titulem románu, tedy otázkou: „Co je to vlastně, ten žalář nejtemnější?“ Jedna členka semináře se odvážila prohlásit, že hlavní postava románu, komisař Mach, byl policejním komisařem, a nechal zavírat zločince do vězení, tedy do žaláře. „Nebyl policejním komisařem,“ zavřel profesor Králík, „ale okresním komisařem, to znamená úředníkem okresního úřadu. Tak co to je, ten žalář nejtemnější?“ „Komisař Mach utrpěl na procházce zranění oka a pak oslepl, žalář nejtemnější je tedy jeho slepota!“ prohlásil další účastník semináře kategoricky, ale jeho kolegyně mu vzápětí oponovala: „Já myslím, že žalář nejtemnější je láska!“

Profesor Králík mávl opovržlivě rukou. „To sice komisař Mach tvrdí – ‚ne slepota, ne žárlivost, ale láska je žalář nejtemnější‘, ale žalářem nejtemnějším je popravdě žárlivost – vždyť Olbrachtův román je mučivě ostrý rozbor žárlivosti!“ (Králík 1937)

- Během „zlatých let šedesátých“ studoval na Filozofické fakultě UP v Olomouci anglickou a českou filologii Miloslav Kuraš, syn výše zmíněného profesora anorganické chemie Mečislava Kuraše (Severa 2013).<sup>7</sup> Už jako mladík zastával postoje značně nonkonformní, a tak se přihlásil jako dobrovolník do projektu zkoumání halucinogenních účinků diethylamidu kyseliny lysergové (LSD) na lidskou psychiku, celostátně uskutečňovaného pod egidou Psychiatrického ústavu v Praze-Bohnicích. Měl literární ambice, a tak psal pod vlivem LSD básně, jež nato donesl k posouzení profesor Králíkovi. Ten je ale, aniž by do nich nahlédl, smetl rázně se stolu: „Takový Vladimír Holan žádné berličky nepotřebuje – a jaké píše básně!“
- Státní zkoušky se na olomoucké bohemistice odbyvaly v seminární posluchárně, a to tak, že v jednom koutě místnosti se zkoušel český jazyk a ve druhém koutě česká literatura. Profesor Jiří Daňhelka ověřoval znalosti jedné studentky o staré češtině, zatímco profesor Oldřich Králík se dotazoval druhé studentky na události v historii české literatury na přelomu 19. a 20. století. V jistém okamžiku zahlaholil profesor Daňhelka svým tuřím hlasem: „Představ si, Oldřichu, že tahle ženská neví vůbec nic o aoristu!“ A profesor Králík opáčil: „A představ si, Jiří, že tahle ženská nemá ani ponětí o Otokaru Březinovi!“ Obě zkoušené studentky vzápětí omdlely.

3

Metamorfóza Oldřicha Králíka v literární postavu měla svůj původ v záměru spisovatele Václava Erbena (1930–2003), jenž uplatňoval své tvůrčí aktivity zejména ve dvou literárních žánrech – detektivním a historickém románu, napsat historický román odehrávající se v 10. století, konkrétněji o sv. Radimovi, bratru sv. Vojtěcha a prvním arcibiskupovi v polském Hnězdně. V odborné literatuře věnované tomuto tématu Erben narazil na práce olomouckého literárního vědce Oldřicha Králíka. Stalo se poté – někdy v letech 1972 či 1973 –, že delegace jugoslávských spisovatelů navštívila pražské nakladatelství Mladá fronta, kde se setkala s Václavem Erbenem; jako jejich průvodkyně a tlumočnice byla angažována Vanda Košťová, toho času studentka oborů francouzská filologie a česká filologie na olomoucké filo-

/7/ Nyní známý publicista, prozaik, dramatik a překladatel Benjamin Kuras. Srov. též „Benjamin Kuras“; *Wikipedie, otevřená encyklopedie*. [https://cs.wikipedia.org/wiki/Benjamin\\_Kuras](https://cs.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Kuras) [přístup 9. 2. 2018].

zofické fakultě.<sup>8</sup> Když se Erben za Králíkem do Olomouce vypravil, byl pozván do Králíkova literárního semináře, mezi jehož účastníky našel Vandu Koštovou. Známost s Vandou (nar. roku 1951, tedy o 21 let mladší) vyústila v Erbenovo čtvrté manželství, jež bylo uzavřeno 30. června 1976, 18. ledna 1980 se manželům narodil syn Michal Erben, manželství skončilo 6. června 1996 rozvodem (Blahynka 2004: 183, 185; Kovaříková 2017).

Oldřich Králík zemřel 20. srpna 1975, Václav Erben si ho však podržel v paměti, poněvadž ho vtělil do postavy profesora Ondřeje Malíka vystupující v detektivních románech *Denár v dívčí dlani*, knižně publikovaném s vročením 1980 (vyšel až v roce 1981), a *Poslední pád Mistra Materny*, vydaném knižně o sedm let později.<sup>9</sup> „Jistě jednou někdo napíše tlustou monografii o tom, kdo je kdo v knihách Václava Erbena, jak, v čem a nakolik portrét vystihuje portrétovaného a jak, čím a v jaké míře se naopak od něho liší, když už se přece liší poněkud jiným jménem,“ píše Milan Blahynka v dosud nevydané monografii *Ecce Erben; Václav Erben* z roku 2004 (Blahynka 2004: 105),<sup>10</sup> a pokračuje: „Erben rád portrétoval, uměl to a jeho *Lidská komedie* a řada dalších knih je osobitou nekonvenční *rozmarmou galerií* jeho současníků. Také si rád hrál se jmény, která někdy čtenářům napovídají, jindy nikoli a ještě jindy zavádějí. Na to si bude muset dát autor zmíněného spisu pozor, autorovi se podařilo nastražit podobnému bádání řadu min. Profesor Univerzity Palackého *Oldřich Králík*, se kterým se Erben osobně znal a s nímž si psal, objevuje se v Erbenových příbězích (zejména v *Denáru v dívčí dlani*, ale mluví se o něm i v *Posledním pádu Mistra Materny*) jako *profesor moravské provinční univerzity Ondřej Malík*, zatímco známý skutečný loutkář *Jan Malík* je zpodoben v *Posledním pádu Mistra Materny* jako *František Třešňák*, reportér *Mladých obzorů Richard Pohan* ze *Smrti talentovaného ševce* je ovšem reportér *Mladého světa Rudolf Křestán* a jeho kolega fotoreportér *Mojmír Lucek* je samozřejmě fotoreportér *Miroslav Hucek*, spisovatel *Tomáš Coufal* z *Denáru v dívčí dlani* je spisovatel, Erbenův přítel a scénárista *Pavel Toufar*.<sup>11</sup> Někdy je však identifikace, která se nabízí, na po-

/8/ Filozofickou fakultu UP v Olomouci Vanda Koštová absolvovala v roce 1974. Posloužila jako model pro postavu Vandy Potočnickové v próze Josefa Galíka, docenta dějin české literatury 20. století na FF UP v Olomouci, *Zkouška před termínem* (Galík 1975: 12, 24): „Vanda, systemizovaná kráska skupiny, až za krkem zarudlá námahou zkoušky, položila k nohám těch tří čekajících svůj omluvný úsměv jako stavěcí pes trochu pozdě nalezenou koroptvičku [...] jakýsi černý Jugoslavec z velvyslanectví hrál v tom vyprávění hlavní roli, bezpochyby to byl ten, o němž se proslýchalo, že si ho Vanda bude na jaře brát.“ – Bratrem Vandy Koštové je olomoucký lékař Oto Košta, od listopadu 2016 do února 2017 hejtman Olomouckého kraje, od roku 2016 zastupitel Olomouckého kraje; srov. „Oto Košta“; *Wikipedie, Otevřená encyklopedie*. [https://cs.wikipedia.org/wiki/Oto\\_Ko%C5%A1ta](https://cs.wikipedia.org/wiki/Oto_Ko%C5%A1ta) [přístup 9. 2. 2018]; (Kovaříková 2017).

/9/ V titulech obou románů uplatnil Václav Erben důvtipně aliteraci.

/10/ Autor tohoto příspěvku děkuje Milanu Blahynkovi za laskavé zpřístupnění této monografie.

/11/ Dodejme, že v téže próze vystupující (Erben 1992: 11 aj.) „spisovatel literatury faktu z oblasti historie, doktor Boleslav Johan“ nepochybně reflektuje spisovatele Miroslava Ivanova, jehož literární styl je zde dokonce parodován (Erben 1992: 17, 29–30), obdobně je parodován lékař, autor vědeckofantastických literárních děl a popularizátor vědy Ludvík Souček v postavě lékaře, cesto-

váženou, ztotožnění spisovatele pohádkáře *Vojtěcha Pátka z Pastviny zmizelých s Václavem Čtvrtkem* se až příliš vnucuje – a leccos důležitého nehraje.“

Pohlédneme tedy za cenu obsáhlejších citací na postavu profesora Ondřeje Malíka z Erbenových detektivek *Denár v dívčí dlani* a *Poslední pád Mistra Materny* jakožto posthumní poctu osobnosti Oldřicha Králíka.<sup>12</sup> V první próze se profesor Malík objevuje v polabské obci Libín ležící u soutoku řek Suriny a Labe (reálně obec Libice nad Cidlinou) poblíž lázeňského města Brody (tzn. Poděbrady) za těchto okolností (Erben 1992: 11):

Nachýlený starý muž s plátěným kabátem přes ruku se zastavil na okraji Libína u panelu, na němž byl ze skleněné mozaiky sestaven text, který kolemjdoucí stručně informoval o dějinách hradu Libín. Na konci byl letopočet hromadné vraždy vládnoucího rodu. Devět set devadesát pět. Letopočet byl sestaven z červených kamínků.

Zdálo se, že si muž roztržitě hraje s okrajem svého saka. Nebylo tomu tak. Hrabal se v kapse. Vytáhl malou lahvičku s lakem na nehty a ukryl ji v dlani. Odšrouboval zátku se štětečkem.

Rozhlédl se.

Sklonil se k panelu. Jako někdo, kdo si chce prohlédnout techniku práce toho, kdo panel zhotovil. Pak odstoupil, odfrkl a spokojeně zamrkal očima za tlustými skly brýlí.

Jeho ruce byly prázdné, sako se mu spokojeně houpalo na paži, jak vál mírný podvečerní vítr. Přehodil si je přes ramena.

Na panelu byl však letopočet záhuby panujícího rodu – 996!

Muž spokojeně přikývl, otočil se mladicky na podpatku a vešel do vsi.

Tento korektorský zákrok na informačním panelu, archeoložkou Janovskou odstraňovaný acetonem a opětovně profesorem Malíkem prováděný, je bezesporu nápaditou ilustrací úpornosti, s níž Oldřich Králík prosazoval své „demystifikace“ české literatury, třebaže byly přesvědčivě vyvraceny (mj. Felixem Vodičkou, jenž bydlel v témže pražském domě jako Václav Erben a v Erbenových prózách vystupujícím jako historik Hodička<sup>13</sup>). Leč pokračujme v Malíkově cestě na terén archeologického výzkumu v Libíně, kde byl právě nalezen depot – hrnec plný denárů; zde „starý pán [...] nepochybně zvědavý všetečka“ určí na první pohled, nechávaje si nicméně své zjištění pro sebe, o jaké „kulaté, temně šedé až černé, nazelenalé kulaté plíšky“ jde (Erben 1992: 12–13). Starý

vatele a spisovatele Bartoloměje Boučka. Postava archeologa Soudka má svou reálnou paralelu v archeologovi Bohumilu Soudském apod.

/12/ Epizodická postava dvaosmdesátiletého profesora filozofické fakulty olomoucké univerzity Ramlíka v obsáhlém detektivním románu *Modré stíny* (Brno: Host 2013), jehož autorem je odborný asistent této fakulty Michal Sýkora, nemá ovšem s Oldřichem Králíkem kromě synonymního příjmení nic společného.

/13/ Podle sdělení Milana Blahynky autorovi tohoto příspěvku.

pán je posléze identifikován nadstrážmistry Šibinkem a Hašákem jako Ondřej Malík, profesor na provinční univerzitě (Erben 1992: 122): „Mým oborem je literární věda, literární komparatistika, ačkoliv jsem původně klasický filolog.“ Blíže se představuje v rozhovoru s kapitánem Veřejné bezpečnosti Michalem Exnerem na palubě říční výletní lodi plující do Brodů (Erben 1992: 130):

„Tak copak jste mi chtěl, mladý muži?“

„Jsem na rozpacích,“ přiznal Exner.

„Hleďte. Nevypadáte na to.“

„Snad. Z které provinční univerzity?“

Profesor Malík jmenoval moravskou církevní metropoli.

„Obor?“

„Literární komparatistika.“

„A co právě teď srovnáváte?“

„Legends.“

„Které?“

„Ty do Kosmy.“

„Jenže,“ pravil kapitán Exner, „kdopak vám poví, co bylo opravdu napsáno do Kosmy. Vezměte si třeba takového Kristiána. Ten spor se vleče desítky let.“

„A jaký je váš názor, pane kolego?“

„Jsem pouhý diletant,“ pravil skromně kapitán Exner. „Mám jen pár přátel mezi archeology. Psal před Kosmou, to už nikdo nepopírá.“

„Jsou takové hlasy.“

„No,“ odbyl je Exner mávnutím ruky a díval se, jak se břeh zvolna vzdaluje, takže i ti dva na lavičce vypadali najednou subtilně. „To už je snad dnes jen staromilství. Spíš: kdo je Kristián, pane profesore?“

„Radim. Arcibiskup Radim.“

Exner zavrtěl hlavou: „A co Radla, výmluvný Radla, bratr...“<sup>14</sup>

„Radla je Radim.“<sup>15</sup> Četl jste mou práci...“

„Ne, pane profesore,“ přerušil ho Exner. „Nečetl. Ale jednou se do toho pustím. Teď mám spíš jiné starosti.“

/14/ Ohledně výmluvnosti Radly kapitán Exner kupodivu předjímá Králíkovu snahu odstranit mnicha Kristiána z poselství ke sv. Vojtěchovi do Říma a pokládat Radlu za bratra knížete Boleslava II. V 15. kapitole *Života sv. Vojtěcha*, sepsaného Brunem z Querfurtu (974/5–1009), se uvádí toto: „Post populus terrae episcopum suum revocat; sancti viri papatem Radlam sapientem et – quia frater carnis domino terrae fuit – Christianum monachum virum eloquentem in hoc opus eligunt.“ (Potom lid jeho země hledí povolat svého biskupa zpět. Zvolí k tomu úkolu moudrého Radlu, vychovatele světcova, a výmluvného muže mnicha Kristiána, protože to byl pokrevný bratr pána země.) Oldřich Králík navrhl změnit Brunův text následovně: „Sancti viri papatem sapientem et Radlam, qui frater carnis domino terrae fuit, Christianum monachum, virum eloquentem, in hoc opus eligunt.“ (Zvolili k tomu úkolu moudrého vychovatele světcova a Radlu, který byl pokrevný bratr pána země, křesťanského mnicha, muže výmluvného.) (Cit. podle Ludvíkovský 1964: 140)

/15/ Králíkovo ztotožnění Radima s Radlou nebylo raně středověkou historiografií akceptováno, srov. Ludvíkovský (1964), Třeštík (1967) aj.

Čtenář jistě ocení, jak rafinovaně využívá Erben perifráze, aby se vyhnul pojmenování sídla oné provinční univerzity,<sup>16</sup> jakož i dvojí apoziopce.<sup>17</sup>

Profesor Malík kapitánu Exnerovi sdělí (Erben 1992: 132), že se byl na odcizený depot denárů podívat a že denárů bylo „tři tisíce a možná víc“, načež dodává: „A já jsem potkal zloděje a vraha.“ Po vsunutí kapitolce pojednávající o telefonátu do restaurace Na Soutoku, Exnerův rozhovor s Malíkem pokračuje (Erben 1992: 133):

„Literární komparatistika,“ řekl kapitán Exner, „je zajímavá věda. Netušil jsem, ovšem, že se z literárních komparatistů, možná z někoho, možná někdy, stávají detektivové.“

„Jste ještě mlád,“ řekl doktor Malík. „Tak koho jsem ještě potkal, vidíte?“

„Jistě,“ souhlasil kapitán Exner, jako by říkal: poslouchat pana profesora se musí. „Co se dá dělat.“

Profesor Ondřej Malík spokojeně přimhouřil oči. Pohladil zábradlí rukama, jejichž dlaně byly široké, se silnými pevnými prsty a málo stařecky svaštělé. Poznamenal: „V mládí jsem vesloval, mladý muži. My jsme ještě sportovali pro radost. Teď je to nádeničina pro rekordy.“

„Ovšem,“ řekl Exner zdvořile.

„Vy se mnou nesouhlasíte?“

„Mě to nezajímá,“ pravil Exner se zoufalou upřímností. „Nejen teď, ale vůbec. Nikdy.“

Malík vzal na okamžik jeho ruku do své. Prohlédl hřbet i dlaň. „Intelektuál,“ prohlásil suše. „Jako doktor Kadlec.“

„Kdo?“

„Kolega na univerzitě,“ mávl rukou profesor Malík. „Třasořitka. V životě i ve vědě.“

Popis Malíkových širokých dlaní se silnými pevnými prsty, málo stařecky svaštělými, jistě může odpovídat rukám robustního Oldřicha Králíka, nevíme však nic o tom, že by kdy v mládí vesloval<sup>18</sup> – provozoval snad jen

/16/ V roce vydání *Denáru v dívčích dlaních* (1980) byly na území České socialistické republiky pouze tři univerzity – Univerzita Karlova v Praze, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Brně a Univerzita Palackého v Olomouci, přičemž moravskou církevní metropolí byla (doložené od roku 1063) a nadále zůstává Olomouc.

/17/ Sv. Radim, pozdější první arcibiskup v polském Hnězdně, byl levoobočkem Slavníka, otce sv. Vojtěcha, jehož matkou, jakož i matkou čtyř Vojtěchových bratří povražděných 28. září 995 na slavníkovském hradě Libici nad Cidlinou družiníky pražského knížete Boleslava II. Přemyslovce, byla Slavníkova manželka Střezislava. Radla je zmiňován jako vychovatel sv. Vojtěcha. – Z řady tematicky relevantních prací Oldřicha Králíka lze uvést např. *Labyrint dávných dějin českých* (Praha: Vyšehrad 1970) nebo *Kosmova kronika a předchozí tradice* (Praha: Vyšehrad 1976). Z recentních prací na toto téma srov. např. Kalhous (2013). – Václav Erben rod Slavníkovců důsledně označuje perifrasticky, třebaže neadekvátně, jako „vládnoucí rod“.

/18/ Tomuto sportu i jiným sportovním disciplínám se v mládí zaníceně věnoval profesor anglistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci Ladislav Cejp (tragicky zesnulý 11. září

pěší turistiku (během výletu na Svatý Kopeček u Olomouce dne 20. srpna 1975 zemřel). Za identifikaci stojí doktor Kadlec, tak bryskně profesorem Malíkem posouzený. Je velice pravděpodobné, že Václav Erben pod jménem doktora Kadlece zvětšil profesora francouzské a rumunské filologie na Filozofické fakultě UP Josefa Š. Kvapila, přezdívaného studenty kvůli jeho malému vzrůstu a rozměrným ušním boltcům „Sysel“ (zemřel 1. června 1975).<sup>19</sup> Iniciála „Š“ v Kvapilově jméně pocházela z příjmení jeho manželky, rozené Šofferleové (v zájmu odlišení se od jiných kulturními aktivitami proslulých Kvapilů). Vědecké renomé J. Š. Kvapila značně utrpělo negativní recenzí jeho edice prvního svazku výboru z díla Julia Zeyera pod titulem *Básně* (1941).<sup>20</sup> Podstatná je však okolnost, že Erbenova čtvrtá manželka Vanda Košťová jako studentka olomoucké katedry romanistiky J. Š. Kvapila dobře znala a jistě ho Václavu Erbenovi s gustem vypodobnila.

Třetí a poslední setkání kapitána VB Michala Exnera a profesora Ondřeje Malíka se odehrává v automobilu, jímž Exner podniká s Malíkem výlet „tím krajem ke Kolínu“ a vrací se „přes Sálskou do Brodů“.<sup>21</sup> Když Exner Malíka usvědčí z přepisování data 995 na informačním panelu v Libíně na rok 996 a Malík mu vyloží důvody pro svou dataci, následuje Malíkův výklad o vojtěšských legendách – parafráze argumentace Oldřicha Králíka<sup>22</sup> (Erben 1992: 192–193):

„Podívejte,“ pokračoval profesor Malík, „dvě legendy Kanaparius<sup>23</sup> a Quatuor immensi, které jsou bezpečně současné – o té kvě se ještě vedou spory<sup>24</sup> – líčí zcela věrohodně události při volbě Řehoře V. za papeže, italskou cestu císaře Oty III. v létě toho roku, synodu, biskupovu

1959), s jehož osudem se Václav Erben obeznámil prostřednictvím vyprávění Milana Blahynky (sdělení Milana Blahynky).

/19/ K akademickému folkloru bezpochyby rovněž náleží studentské přezdívky vysokoškolských pedagogů a posměšná veršování na jejich adresu.

/20/ Lišková, E. (1942): „Zahájení výboru z díla J. Zeyera.“ *Slovo a slovesnost* 8, č. 2, s. 100–106.

/21/ Tj. přes město Sadská do Poděbrad (Erben 1992: 190).

/22/ Oldřich Králík předstřel své názory na atribuci a filiace vojtěšských legend kromě prací uvedených v pozn. 16 v pojednáních *K počátkům literatury v přemyslovských Čechách* (Praha: Československá akademie věd 1960), *Slavnickové interludium: k česko-polským kulturním vztahům kolem roku 1000* (Ostrava: Profil 1966), *Od Radima ke Kosmovi: k nejstarším dějinám české vzdělanosti* (Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1968), *V přišel české protohistorie: kus metodologie a polemiky* (Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1969), *Filiace vojtěšských legend* (Praha: Academia 1971) a *Nejstarší rodokmen české literatury* (Praha: Československý spisovatel 1971), jakož i v populárně vědecky koncipované publikaci *Šest legend hledá autora* (Praha: Mladá fronta 1966).

/23/ Autorem této vojtěšské legendy, označované jako *Vita prius* (*Život první*), je nejpravděpodobněji Joannes Canaparius (\* 1004), mnich a později opat kláštera sv. Bonifacia a Alexia na Aventinu v Římě.

/24/ *Quatuor* [též *Quattuor*] *immensi iacet inter climata mundi* (*Do čtyř stran svět širý se rozkládá*) – incipit veršované legendy (1122 leoninských hexametrů) *Versus de passione sancti Adalberti* (*Verše o utrpení svatého Vojtěcha, biskupa a mučedníka*); český překlad latinského textu publikovaný v edici Oldřicha Králíka *Nejstarší legendy přemyslovských Čech* (Praha 1969) je dostupný na internetové adrese <http://texty.citanka.cz/prlegendy/11-13.html> [přístup 12. 2. 2018]. Podle D. Třeštíka (1967) a dalších vznikla tato legenda až na přelomu 11. a 12. století.

cestu v doprovodu lotyšského biskupa Notkera na sever. Biskupův pobyt v císařově společnosti v Mohuči, jeho cestu v listopadu a v prosinci do Francie k hrobům velkých světců, a teprve na samém sklonku roku 996, kdy se už dohodl s císařem a patrně i s mohučským arcibiskupem Willigtem, odchází biskup znovu do Čech; teprve pak se zřejmě dovídá o katastrofě svého rodu v Čechách, mění směr cesty – verše poněkud pythicky mluví o jeho tušení, že totiž mezitím došlo k vyvraždění jeho bratří. Přesně cituji: „Presulis at sancti mens prescia criminis acti / Et pugnare uolens, et tempore cedere noscens / Seuintas<sup>25</sup> gentem fraterna cede recentem / Tendit prefatum mox ad regem Boleslaum.“<sup>26</sup> Chápete?“ „Jistě,“ připustil Exner. „Úplně.“ Profesor Malík vzdychl. „Měl jsem vám to říct raději česky, ne?“ „Možná,“ souhlasil Exner. „Mám teď zahrnout doprava?“ „Ano. Můj léčebný dům je tím směrem.“ „Je to tak, pane profesore: zatím nevyšetřuju vyvraždění toho panujícího rodu na Libíně. Kdoví, zda se k tomu dostanu, je to koneckonců promlčená věc. Tisíc let. A jak pozoruju, spleťtá.“ „Temná,“ souhlasil profesor Malík. „Příteli, celé desáté století je – a to si pamatujte – temné století. Zde můžete zastavit. Děkuji vám.“

Tento doklad erudice profesora Malíka zůstává ovšem kapitánu Exnerovi, stejně tak jako čtenáři *Denáru v dívčí dlani* (není-li důkladně klasicky vzdělán) nesrozumitelný; je nezáměrným paradoxem, že se do Malíkem citovaného latinského textu vinou autorovou či editorovou vloudil nesmyslný výraz (srov. pozn. 25). Nicméně se informace získané od profesora Malíka Exnerovi velice hodí, aby konsternoval svou zasvěceností do počátků latinské vzdělanosti v Čechách archeologa doktora Sultána (Erben 1992: 232):

Doktor Sultán vyvalil oči. „Teď mi to došlo. Teď mi to všechno došlo! Přiznejte se: odkud máte tyhle vědomosti? Jste přece doktorem práv, ne, pane kolego?“ „Zajisté,“ pravil Michal Exner skromně. „Ale něco jsem si přečetl a něco mě pověděli lidi. Mimochodem, víte, že jsem dokonce slyšel

/25/ Spr. „Deuitans“.

/26/ Latinský text je převzat z edice legendy ve *Fontes rerum Bohemicarum, Tom. I – Prameny dějin českých, Díl I.* (Praha 1873), s. 330–331 (bylo by ovšem lépe zde transliterovaný text transkribovat – „u“ > „v“, tj. „uolens“ > „volens“ apod.). Zde publikovaný paralelní český překlad citovaných latinských veršů zní následovně: „Než Vojtěch v duchu svým hříšné předvídá skutky, ač vždy hotov bojovat, přec v čas couvnouti pamětliv, vyhnul se jest lidu vraždou bratrů zbrocenému k nadřečenému ihned pospíchaje králi [tj. k Boleslavu I. Chrabrému] do Polska [...]“. V Králíkově edici *Nejstarší legendy přemyslovských Čech* (viz pozn. 24) je tato pasáž přeložena do češtiny takto: „Avšak svatý biskup ten hřích už předvídal v duchu; / byl by sic bojoval rád, než včas též dovedl couvnout. / Vyhnuv se lidu, jenž krví bratrů právě se zbrotil, / k uvedenému králi hned zamířil, Boleslavovi.“ – O itinerári biskupa sv. Vojtěcha v letech 994–996 píše Kalhous (2012: 44–47).

o tom, že Libín vůbec není bezpečně prokázán jako jediné a jediné možné místo vyvraždění biskupových bratří? Ve veršované legendě o něm, myslím v *Quatuor immensi*...

„Dost!“ vykřikl doktor Sultán. „To už je moc. Tu legendu přece napsal Kosmas. Soudí tak i doktor Dřeštík.“

„Když já nevím,“ řekl Michal Exner. „Je to na mě všechno moc složitý. Ostatně toho, který přepisuje letopočet, vám mohou vypátrat zde místní soudruzi Šibink a Hašák,“ a spiklenecky mrkl na Šibinka. „Stejně myslím, že pachatel toho brzy nechá. Nemůže se přece v tomhle kraji zdržovat věčně.“

Doktor Dragan Dřeštík („Historik. Právě raný středověk“) se připomíná v *Denáru v dívčí dlani* již v rozhovoru kapitána Exnera s archeologem Soudkem jako zastávce datace „vyvraždění panujícího rodu“ rokem 995 (Erben 1992: 188). Je to velice průhledná šifra jména a příjmení medievalisty a publicisty Dušana Třeštíka (1933–2007),<sup>27</sup> jenž se po Králíkově skonu stal Erbenovým konzultantem při přípravě románu o českém 10. století. Z tohoto románu, patrně s titulem *Mnich*, započatého 10. října 1994, však vzniklo jen sedm stran a dvojí motto: „Pamatujte, desáté století je temné století / Napomenutí Oldřicha Králíka autorovi“ – „Víme, jak lidé mysleli ve středověku. Jak v desátém století, to si představit neumíme. / Pesimistické konstatování Dušana Třeštíka k autorovi.“ (Blahynka 2004: 163–165)

Více prostoru pak Václav Erben dopřál doktoru Draganu Dřeštíkovi v detektivním románu *Poslední pád Mistra Materny* z roku 1987, přičemž je vzpomenu i profesora Ondřeje Malíka (Erben 1987: 220):

„Kdybyste byl tak laskav,“ řekl trpělivě mužský hlas, „a sdělil mi svoje jméno, případně vaše poslání nebo povolání...“

„Moje jméno,“ řekl kapitán Exner, „vám stejně nic nepoví, pane doktore Dřeštíku. Vida,“ pokračoval a mělo to být žvanivé a lehkovážné, nebyt té pozdní hodiny a toho měsíce a té hučící vody a noci, jež se zdála nekonečná, „není tomu tak dávno, pane doktore, kdy mi jeden profesor z jedné provinční univerzity prorokoval, že vás poznám.“

„Ale, ale,“ podivil se hlas. „Tak pokračujte.“

„Prostě mi prorokoval setkání s vámi.“

„A při jaké příležitosti?“

„Ale bavili jsme se o vojtěšské legendě Bruna z Querfurthu. Šlo o datum zavraždění bratří biskupa Vojtěcha, jestli to byl rok 995 nebo 996. Pan profesor Malík soudí...“

„Vím,“ přerušil ho hlas. „Přesto se však domnívám, že se profesor Ma-

/27/ Dragan i Dušan jsou mužská křestní jména srbské provenience; spojení jména Dragan a příjmení Dřeštík je navíc ozvláštněno aliterací.

lík mýlí...“

4

Tento epilog literární existence Oldřicha Králíka se bohužel vztahuje i na značnou část Králíkova literárněvědného odkazu, ale to již není předmětem našeho příspěvku. Spíše bude vhodné konstatovat, že v uvedených Erbenových detektivkách se pozoruhodně využívá inertextuality, tj. provázanosti textů tak sobě vzdálených, jakými jsou historické a literárněhistorické publikace a detektivní prózy. Vzhledem k tomu, že po Erbenově detektivním románu *Denár v dívčí dlani* sáhla v roce 2017 dramaturgie televizní stanice Prima a adaptovala ji v rámci šestidílného seriálu *Kapitán Exner* (přičemž byl děj ekranizovaných „exnerovek“ přesazen do současnosti),<sup>28</sup> došlo i na intermedialitu; roli profesora Ondřeje Malíka ztvárnil Antonín Hardt. Za všechny divácké reakce, v menšině pozitivní a převážně negativní, ocitujme razantní komentář pisatele s kryptonymem Jehan (Jehan 2017):

\*\*\*\* Tak jo. Dávám čtyři hvězdy. Důvody mám už zcela zhovadilé. Galerie superstárs českého (potažmo evropského) šoubuzince pokračuje. PhDr. Vondráčková<sup>29</sup> hraje PhDr. Už jen proto! :-D. Do toho svěže dle bulváru zalesbená Šantal se Šeredkou Bufonkou,<sup>30</sup> no to mě podrž, lachtane!!! Osvědčená šarže pošahaných postarších vědátorů tu je taky, arci v luxusním obsazení. Rutinér Preiss, švejkovsky brblající Kaiser (asi už nemůže mluvit normálně); a jako perla ze škeble se vyloupil dávno zapomenutý starý komouš Hardt. Kupodivu životaschopný! Inu, v předchozím díle (dílu) jsem konstatoval, že jde o panoptikum, na čemž trvám.<sup>31</sup> Exner měl prima návleky a jinak zůstávám příznivcem série stále více z jakési úchylné setrvačnosti. :-D (19. 9. 2017)

/28/ „Kapitán Exner. Denár v dívčí dlani, 1. část 55 min. 2. část 55 min. Krimi, Česko, 2017. Režie: Vít Karas. Předloha: Václav Erben (kniha). Scénář: Jan Drbohlav, Daniel Severa. Kamera: Pavel Berkovič, Ferdinand Mazurek. Hudba: Ondřej Brousek. Hrají: Michal Dlouhý, Vica Kerekes, David Novotný, Jan Vondráček, Arnošt Goldflam, Lucie Vondráčková, Viktor Preiss, Oldřich Kaiser, Alena Šeredová, Chantal Poullain-Polívková, Tomáš Pavelka, Tereza Hořová, Antonín Hardt, Veronika Lapková, Martin Učík, Jan Krafka, Vít Karas.“ *Česko-Slovenská filmová databáze*. <https://www.csfd.cz/film/470220-kapitan-exner/533531-denar-v-divci-dlani-1-cast/komentare/>. [Přístup 12. 9. 2018.]

/29/ Zpěvačka a herečka Lucie Vondráčková získala v roce 2016 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze na základě obhajoby rigorózní práce *Pohádky v československé kinematografii* titul doktorka filozofie (PhDr.).

/30/ Modelka Alena Šeredová v roce 2014 ukončila své manželství s italským fotbalistou Gigi Buffonem, s nímž má dva syny.

/31/ „Kapitán Exner. Poslední pád Mistra Materny.“ *Česko-Slovenská filmová databáze*. Jehan\*\*. <https://www.csfd.cz/film/470220-kapitan-exner/533530-posledni-pad-mistra-materny-2-cast/komentare/>. [Přístup 12. 2. 2018.]

## PRAMENY

ERBEN, Václav

1992 *Denár v dívčí dlani* (Praha: Nakladatelství Svoboda)

1987 *Poslední pád Mistra Materny* (Praha: Mladá fronta)

GALÍK, Josef

1975 *Zkouška před termínem* (Ostrava: Profil)

KOVAŘÍKOVÁ, Blanka

2017 „Po stopách kapitána Exnera a jeho autora Václava Erbena“; *Právo* 27, č. 203, 1. 9., příloha Víkend, s. 17–19

JEHAN

2017 „Denár v dívčí dlani, 1. část.“ *Česko-Slovenská filmová databáze*. <https://www.csfid.cz/film/470220-kapitan-exner/533531-denar-v-divci-dlani-1-cast/komentare/>. [Přístup 12. 9. 2018]

KRÁLÍK, Oldřich

1937 „Rozbor textových změn v Olbrachtově Žaláři nejtemnějším“; *Slovo a slovesnost* 3, č. 4, s. 199

MĚRKA, Pavel – INDROVÁ, Jaroslava

2011 „Ústav marxismu-leninismu je mou celoživotní mûrou“; *Moderní dějiny*. <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/ustav-marxismu-leninismu-je-mou-celozivotni-murou/> [přístup 9. 2. 2018]

## LITERATURA

BLAHYNKA, Milan

2004 *Ecce Erben; Václav Erben*. Nepublikovaná monografie

KALHOUS, David

2012 „Svědectví z první ruky? Nad ‚pramennou hodnotou‘ nejstarších vojtěšských legend“ *Historia Slavorum Occidentis* 1, č. 1–2, s. 37–58

LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav

1964 „Kristián či tzv. Kristián?“; *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity E* 9 (Brno), s. 139–147

SEVERA, Jiří

2013 „Benjamin KURAS (vl. jm. Miloslav KURAŠ)“; *Spisovatelé Univerzity Palackého*. <http://spisovatele.upol.cz/spisovatele-univerzity-palackeho/> [přístup 9. 2. 2018]

TŘEŠTÍK, Dušan

1967 „Radim, Kristián, vojtěšské legendy a textologie“; *Československý časopis historický* 15, s. 691–704